אלגעמיינער איבערבליק פון באנק אף מאָנט-רעאל איבער קאמערץ און אינדוסטריע

אנאליזירנדיק די האנדלס סיטואציע אין קאנאדע ווערט געזאגט אינ'ם מאָנאטלאכן בולעטין פון דער באנק אף מאָנטרעאל, פאר דעם חודש מארט — אז די סיטואציע האט זיך דעם חודש ווייניק געענדערט לגבי פאריקן חודש.

עס ווערט אנגעוויזן, אז די סיטואציע אין אייראָפּע האט זיך פארבעסערט אין דעם זין וואס ס'ווערט באעפסטיקט דער באדן פאר קאָאָפּעראציע און פארשטענדניקונג צווישן די הויפּט לענדער, וואס דאס מוז ווירקן גינסטיק אויף דער אלגעמיינער עקאָנאמישער סיטואציע. די וואלקנס וואס האבן געשוועבט איבער די הימלען פון קאמערץ און אינדוסטריע פאר די לעצטע צוויי יאר, זיינען נאך ניט אוועק. אבער ס'הויבט שוין אן טאגן, און עס וויזן זיך ליכט שטראלן.

אין קאנאדע איז די אויפמערקזאמקייט קאנצענטרירט ארום טאריף און טאקסיריונג. אין כל זמן די רעגירונג וועט ניט ארויסקומען מיט א דעפינירטער שטעלונג אין די דאזיקע פראגן וועט זיך פילן א צוריקהאלטונג אין די קאמערציעלע קרייזן.

דער סט. לארענס וועט זיך דערעפענען אין מאָנטרעאל פאר נאָווינאציע מיט 10 טעג פריער, ווי אין אירגענד וועלכן אנדערן יאר, און מ'קאן דערוואַרטן א נייע אויפלעבונג אין געוויסע צווייגן פון האנדל א דאנק דער אקטיוויטעט אויפ'ן מאָנטרעאלער האפן.

אויפ'ן מאנופעקטשורינג געביט זיינען די באדינגונגען נאך אלץ שוואך, און די מערסטע פאבריקן ארבעטן אונטער קאפּאסיטי. אבער די טעקסטיל מילן זיינען גוט באשעפטיקט. די אויטאָמאָביל פּראָדוקציע אז אויך גוט לויטן סעזאן און אין די איזן און שטאל מילן וויזט זיך א טענדענץ פאר אויפלעבונג, כאָטש איצט ווערט דארט געארבעט אונער נארמאל.

די רעוויזיע פון טאריפן פאריקן סעפּטעמבער האט צוגעצויגן קאפּיטאל און אינדוסטריעס אין קאנאדע, און די אויסזיכטן זיינען, אז די דאזיקע טענדענץ וועט פאר געזעצט ווערן. ארבעטסלאזיקייט עקזיסטירט נאך, אבער דער פּראָבלעם איז שוין ניט אזוי שארף ווי אינמיטן ווינטער, און די אויסזיכטן זיינען פאר פארבעסערונגען אין דער דאזיקער הינזיכט.

פאלעסטינער מאראנצן ווערן פארקויפט פאר גוטע פרייזן

ניט קוקנדיק אויף דער אלגעמיינער ירידה פון פרייזן אויף אגריקולטורעלע פּראָדוקטן, זיינען די פרייזן, וואס זיינען הייציאר גענומען געווארן פאר די אראנזשעס, וואס זיינען עקספּארטירט געווארן פון ארץ־ישראל קיין ענגלאנד, געווען פונקט אזוי הויך ווי אין די בעסטע יארן.

לויט נייעס, וואס איז אנגענומען, האט דער אידישער אראנזשן האנדל דעם יאר איבערשטיגן דעם אראבישן. אין דער צייט ווען אין פריערדיקע יארן זיינען די מערסטע פאלעסטינער אראנזשעס עקספּארטירט געווארן פון אראבישע סוחרים, איז היי יאר דער דריטל פונם ארץ־ישראל'דיקן אראנזש עקספּארט געלעגן אין אידישע הענט.

דערנאך דער ערשטער קאלאניע פון אחוזה אין ארץ־ישראל, האט מען היי יאר צום ערשטן מאל אראפּגענומען פרוכט פון די אראנזש־בוימער. די אלע פלאנטאציעס אין דער קאלאניע זיינען זייער נערפּשן. דאס באציט זיך אויך אויף גרעיפּ־פרוכט און באנאנעס וואס זיינען פארפלאנצט געווארן אין דער קאלאניע.

גוטע גרונט קומען אויך אן פון "גן יבנה", דער נייער אחוזה קאלאניע, וועלכע וועט געגרינדעט ווערן אין דער נאענטער צוקונפט. די אנראנאמען וואס האבן אויסגעפארשט דעם באדן פון דער קאלאניע, זאגן, אז ער איז אין גאנצן גוט פאר אראנזשעס און אנדערע מינים פלאנטאציעס.

בראוקערס הלואות פאלן מיט פינף מיליאן דאָלער

הלואות צו בראוקערס און דילערס ארויסגעבן פון די ניו־יארק פעדעראל רעזערוו באנק אין פארלויף פון דער וואך וואס האט זיך געענדיקט דעם 25טן מארט, האבן באטראפן $908.000.000 מיט 5 מיליאן דאָלאר ווייניקער ווי אין דער פריערדיקער וואך.

מופט איר?

51 553 55 669
נאך 9 אונט
55 000

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS
בוקקיפינג סערוויס
ס. א. פארטיגאל
— מיט —
דושא. לוס און קאמפאני
Chartered Accountants, Auditors
202 פאריז בילדינג, טעלעפאן 21 746
רעזידענס טעל. 24 524

זעט אונזערע נייע ספּרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

איך וויל אז איר זאלט געריינסען אויב איר דארפט אינשורענס
פאר פייער אוטאמאביל פליט גלאס האלד־אפ לעבנס פארזיכערונג
פאנט מיר
52 619 אדער
21 989
A. HARRIS

ארעצקי

דאָס פּראָגרעס פון עדמאָנטאָנער תלמוד-תורה

יוש"ר ועד החנוך פון עדמאָנטאָנער ת"ח
פון י. באלצאן

א פאר באמערקונגען ווענן מאָדערנער אידישער דערציאונג

דער דריטער גראדואירונגס קלאס פון דער הינער תלמוד תורה (וועמענס בילד עס ווערט דא געוויזן, וועלכער איז באשטאנען פון 6 קינדער, נאר צוליב געוויסע סיבות, איז איין קינד ארויסגעפאלן פונם בילד), איז א דערפרייענדיקע דערשיינונג אין דעם לעבן פון דער הינער אידישער באפעלקערונג. עס באוויזט אויף דער נאר־מאליטעט און פעסטן באדן וואס דאס איידישע מאָדערנע דערציאונג פארנעמט שוין אין דעם הינגן אידישן לעבן.

פאר די לעצטע דריי יאר האבן מיר פארנרעסערט די צאל פון די גראדואירטע קינדער, און די אלגעמיינע צאל תלמידים אין תלמוד תורה אויף 50 פּראָצענט. מיט דריי יאָה צוריק ביי דער ערשטער גראדואירונג איז געווען די אלגעמיינע צאל קינדער אין ת"ת 60. און די צאל פון גראדואירונגס קלאס, 4. היינט צו טאָג, האבן מיר 92 תלמידים אין ת"ת, און די צאל פון גראדואירונגס קלאס, 6. מיר קאנען עפּעס לערנען פון דעם, עפּעס וואס איז זייער וויכטיק פאר מערב קאנאדע בכלל, און עד־מאנטאן בפרט.

ערשטנס אז די אנטוויקלונג פון אונזער מאָדערנעס שול וועגן אין דער הינער תלמוד תורה, נייט אויף דעם ריכטיקן, זער ת"ת. סיי מצד די צאל קינדער, וואס מוז ערשט פארגרעסערט ווערן, מיט דער עפענונג, פון א נייעס אנפאנגער קלאס, גלייך נאך פסח, און סיי מצד די קינדער וואס באדארפן שוין די ת"ת, אז זיי זאלן אנהאלטן, זייערע לימודים, ביז זייער גראדואירונג.

צווייטנס, אז א וועלכע עס איז פּראָגרעס און דערציאונגס אינסטיטוציע, איז איינגאנצן האפענונג פון דעם לערער מאטעריאל, עס מוז איינמאל פאר אלע מאל, אנערקענט ווערן, אז לערער, זיינען ניט אזא מאטעריאל, וואס מען קאן עס קויפן אין סטאר, און מיט פארשיידענע פרייזן... נאר א מאטעריאל, וועלכן מ'מוז גוט איבערקלייבן, ביז מען קריגט דעם פּאסיקן, און אז מען האט שוין געקראגן — טאר שוין די געלט פּראגע ניט שפּילן קיין ראָלע, עס קאן נאר ניט העלפן די בעסטע פּראָגראם וואס איז דא אויף פּאפּיר, די פּראָגראם איז דער לערער אליין, ווייל מיר האבן דא צו טאָן, מיט א לעבעדיקן באוועגלאכן קינדער מאטעריאל, וואס אויב דער לערער וועט אליין ניט זיין א לעבעדיקער מענש מיט צופאסונגס פעאיקייטן, וועט די אנגעצייכנטע פּראָגראם מער ניט זיין, ווי א שטיקל פּאפּיר — לצור על פי צלוחית —

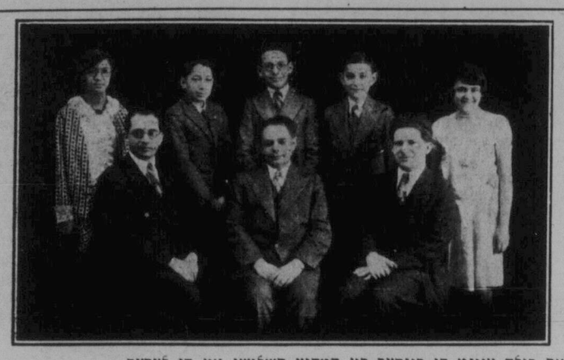

דאס בילד צייגט די קינדער פון המחזו השלישי און די לערער.
אויבן (־עכטס צו לינקס): יוסי באטאנאף, אליעזר ווייסמאן, סאניע בערענשטיין (זילבערנער מעראל), ברוך מאראנגאלס, שרה הארדין (זילב. מעראל).
מיטן צווייטע שורה (רעכטס צו לינקס), די לערער: ל. פיקארסקי, רד. ווייסטוב מ. ל. גוא־ז'אאן.

פעסטן און זיכערן וועג. דערציאונג מוז גיין אויף דעם עוואלוציאנערן וועג, און נאר דאס קאן עס ברייגנען די נעווענשטע רעזולטאטן, באזונדערס דא אין אמעריקע, וואו מיר האבן א דאפּלטע אויפגאבע: דערלייען די קינדער צוגלייך מיט די עלטערן, עס איז א סוד פאר יעדן, אז א גאנץ אנגעזעענער טייל עלטערן דא האבן נאך ניט דעם אמת'ן אינטערעס אין אידישער דערציאונג. זיי וואלטן נאך ביי היינטיקן טאָג יוצא געווען מיט אביסל "עברי", "מפּטיר", א סך כוחות מוז דאריבער אפּרער נעגעבן ווערן, מצד די עסקנים און לעדער פון דער תלמוד תורה, אויף דער אויסווארצלונג פון אט דער באציאונג, דאס קאן געטאָן ווערן, נישט דורך רעדעס און לעקציעס, נאר דורך ארבעט אין תלמוד תוה אליין, עס מוז געשאפן ווערן פארן זין אין שולע אט די שטרעבונגס אטמאָספערע, אז עס זאל נוטן זיינע עלטערן, זיי זאלן אים שיקן אין ת"ת, און אט די אטמאספערע, איז שוין מער ווייניקער, נעשאפן געווארן, ביי אונז אין עדמאנטאן, און מיר האפן, אז ביי אלע היגע עלטערן, וואס שיקן איצט זייערע קינדער אין ת"ת האט זיך אט דער געדאנק שוין איינגעגעבערט. דאס וועט שאפן די מעגלאכקייטן, פאר דעם ווייטערדיקן פּראָגרעס פון אונז־לויט דעם תלמודישן אויסדריק.

און נאך א דריטער מאמענט, מוז דא ארויסגעבראכט ווערן, אז דער פּראָגרעס פון א דערציאונגס אינסטיטוציע, איז איז אויך אפּהענגיק פון דער באשטענדיקייט פון לערער, אז לערער טארן ניט געביטן ווערן צו אפט, סיידן ווען דאס איז א נויטווענדיקייט, צווישן לערער און קינד מוז געשאפן ווערן אן אינטימע פארבינדונג און וואס דער לערער שטייט מערער אויף זיין פּאסטן, קאן ער בעסער דעם קינדס נשמה, און עס שאפט זיך אזוי ארום די הארמאנישע פארבינדונג צווישן דער־ציער און דערציינענעם, — א זאך וואס איז זייער וויכטיק, פּראָגאנאָזיש און פּסיכאלאגיש.

עס איז אויך וויכטיק א חבר'שע פריינטשאפט. צווישן לערער און ער הח־נוך. עס מעג זיין די בעסטע קאמיטע, עס מעגן זיין די בעסטע לערער, — ווען זיי קאנען אבער צווישן זיך ניט דורכקומען, ווען מ'קאן זיך ניט פארשטיין, אדער ווען איינער ציא א צווייטער צד איז פאר'עק־שנ'ט, איז דאס אן אומגליק פאר דער אינ־סטיטוציע. ווען די לערער אבער מיטן ועד החנוך גייען האנט ביי האנט, פארשטייען זיך, פילן ביידע די פאראנטווארטלאכקייט פאר דער קינדער דערציאונג, — מוז די ארבעט זיין א דערפאלג.

אין דעם זין קאנען מיר עדמאנטאנער שטאלצירן, וואס אונזער לערער מאטעריאל איז א גוטער, און וואס אונזערע פירער זיי־נען עראלד. אונזער פּראָגראם, ווי זי איז שוין איינציק מאל פארעפנטלאכט געווארן אין "דאס אידישע וואָרט", איז זייער א גוט צוגעפּאסטע, וואס מעג טראגן דעם נאָ־מען "מאָדערנע דערציאונג", און באזונ־דערס, וואס אונזערע לערער, שטייען אזוי לאנג מיט אונז, איינער — אכט יאר, דער צווייטער — פינף, און דער דריטער וועלן מיר האפן, אז ער וועט בלייבן מיט אונז אזוי לאנג, ווי לאנג זיינע פריוואטע אינ־טערעסן וועלן אים דערלויבן, — דאס איז א פּעדאגאגישער און דערציערישער גע־ווינס פאר אונזער תלמוד תורה.

בנוגע דעם נייעם אנפאנגער קלאס, וואס מיר גייען איצט עפענען נאך פסח, וויל איך זיך ווענדן מיט א ווארימען אפּיל צו אלע היגע עלטערן, וואס האבן קינדער אין די יאר פון 6—7 יאר, צו פארשרייבן זייערע קינדער אין ת"ת.

פאר די לעצטע יארן האט איר עלטערן שוין געוויס באגריפן די וויכטיקייט פון געבן א קינד לערנען אין זיינע ערשטע קינדער יארן, וועלכע לאזן, נאָרמאל זיך אנטוויקלען, איינזאפן אין זיך די אידישע דערציאונג, צוגלייך מיט דער ענגלישער, אום קאנען גראדואירן אין צייט, אויב איר ברענגט אייערע קינדער, אין די שפּעטער־דיקע יארן פון 9—10, איז שוין שווער פאר זיי זיך צו צופאסן צו די לימודים אין די ת"ת קאן נישט זיין פּראָגנאָזטיצירטלאר פאר די רעזולטאטן.

נעדענקט עדמאנטאנער עלטערן! דער פּראָגרעס פון אייערע קינדערס אידישע דערציאונג ליגט אין אייערע איינגענע הענט, און איך בין זיכער, אז איר וועט דערפילן אייערע עלטערן־פליכטן, און שי־קען אייערע קינדער אין ת"ת אין צייט.

איך האב שוין א פאר מאל באמערקט, ווענן די אנגעפירטע מאנאטלאכע עלטע־רען, לערער און ועד החנוך מיטינגען, וואס זיינען איינגעפרעגט געווארן ביי אונזער ת"ת, עס אנטוויקלט אין נאענטער פאר־וואנדשאפט, צווישן די עלטערן און ת"ת.

מר. ל. פּעקארסקי, האט אונז געגעבן א לעקציע ווענן "דער נויטווענדיקייט פון אי־דישער דערציאונג", מר. מ. גוועלטאן "די היים און די שול" דר. ווייסטויב, נערוועז־זיטעט ביי קינדער". די לעקציעס זיינען פארגעקומען ביי דריי פארשידענע מיטינ־גען, און דער עולם האט ארויסגעוויזן א שטארקן אינטערעס צו זיי.

מיר וועלן האפן, אז די קאמיטע וועט לייגן גרויס געוויכט אויף אט די מיטינגען, און אז זיי וועלן פארגעזעצט ווערן. יערד־פאלס איז עס א שיינע דערשיינונג.

באריכט ווענן אלגע־מיינעם צושטאנד אין קאנאדע

דער ריטעיל טרעיד האט אין לויף פון דער פאריקער וואך ארויסגעוויזן א לייכטע פארבעסערונג, הגם ער איז נאך אלץ הינ־טערשטעליק לגבי דער זעלביקער וואך פון פאריקן יאר, לויט דעם בראדסטריט האנ־דעלס איבערזיכט.

די דזשאבערס קריגן אריין א צופרידנ־שטעלנדע מאס פון אָרדערס פאר הויפּט פּראָדוקטן, אבער זיי פארקויפן ווייניקער נאָווענלטיס.

דער פארקויף פון מענער קליידער האט זיך פארבעסערט, און עס לייזט זיך באזונ־דערס גוט פאר אייזענוואר.

דער ווייץ עקספּארט וויזט ארויס, א פארבעסערונג מיט א טאָטאל עקספּארט פון איבער 3.700.000 בושל פאר דער וואך וואס האט זיך געענדיקט 25טן מארט. דער סטאק פון געטריידשטע ווייץ אין קא־נאדע ווערט איצט געשאצט ארום 185.500.000 בושל אין פארגלייך מיט 200.000.000 בושל פון דער זעלבער וואך פאר־יארן.

די פרייזן אויפ'ן בחמות מארק זיינען נאך אלץ שוואך ניט קוקנדיק וואס דער סופּליי איז געווען באשרענקט.

דער פרוכט מארקעט וויזט ארויס א פארבעסערונג, און דאס זעלבע אויך דער פּראָוויזיע מארקעט.

לויט די רעגירונגס ציפערן האט זיך די קוילן פּראָדוקציע אין קאנאדע אין לויף פון פעברואר זיך באשרענקט אויף 20 פּראָ־צענט לגבי דער מאָנאטלאכער דורכשניט פּראָדוקציע וואס איז איינגעשטעלט זינט יארן.

באנק קלירינגס אין קאר לארונגען זיינען נאך אלץ געווען הינטערשטעליק אין דעם ערשטן פערטל יאר פון 1931 לגבי דער זעלבער פעריאָדע פון פאריקן יאר.

מיטן אנקום פון די מילדע וועטערן האט זיך די בוי קאנסטרוקציע אין קאנאדע פאר־בעסערט. דער ווערט פון בוי קאנטראקטן ארויסגעגעבן אין מארט באטרעפט 800, $27.311, א פארגרעסערונג אויף 12.6 פּראָצענט לגבי מארט, 1930.

צו אונזערע אידישע פריינט אין ווינניפּעג און אין מערב קאנאדע באטן מיר אן א שנעלע און ריזאנאייבל געפרייזטע באדינונג אין
דעזיינינג ענגרייווינג
עלעקטראָטייפּינג
סטערעאָטייפּינג און קאָמערציעלע פאָטאָגראפיע
אדרעסירט אייער נעקסטן אָרדער צו
Rapid Grip and Batten Limited
290 VAUGHAN STREET
23 859 WINNIPEG 28 951

וואָרנונג
צו אלע מיינע קאסטאמערס און פריינט
היט זיך פון
קאָרבאָן מאָנאָקסיד גאז
ווייל דאס איז טויטלאך
פאמפּט ניט אייערע טייערס אין גאראדזש, ווייל דאס איז זייער שעדלאך פאר אייער האַרץ.
טעלעפאָנירט אונז און מיר וועלן שיקן צו אייך א מאן מיט דער־פאָרונג. ער וועט נעמען אייער קאר און מיר וועלן עס אָפּפיקסן גרייט פאר אייך און מיר וועלן עס ברייגנען צוריק צו אייך אין בעסטן צושטאנד.
מיר פארקויפן דאנלאפ טייערס און זיינען אן אפיציעלער דאנלאפ טייער דעפּאָ.
ווי אימער וועל איך אייך געבן מיין פערזענלאכע אטענשאן
מיר גיבן די בעסטע סערוויס אין שטאָט
GRAND SERVICE STATION
מאיר זיפורסקי, איינגנטימער
Salter St. and Dufferin Ave. Phone 54 574
DUNLOP

איר קאנט ניט קריגן קיין בעסערן פלאר ווי א סימאן־קענט — איז צו וואס פרובירן?
סימאן־ קענט האַרדוואוד פלאָרינג

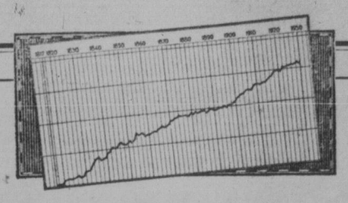

א גוט־איבערגעבראכענער דעקאָרד פון פּראָגרעס

די באנק אף מאָנטרעאל איז שוין ווייט אין דעם צווייטען יארהונדערט פון ערפאָלגרייכער טעטיגקייט און געזונ־טען פּראָגרעס פון דינען איהרע קאָסטאָמערס און די פעסטע אינטערעסען פון קאנאדע אין פינאנציעלע אנ־געלעגענהייטען.

BANK OF MONTREAL
Established 1817
TOTAL ASSETS IN EXCESS OF $800,000,000

THE TRADERS TRUST COMPANY
אפיציעלע אסיינס, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס,
פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג טעלעפאן 26 892

זיי מוזן זיין גוט

פאר בריאונגען, ברענונגען און אנדערע היים עקסידענטן
יעדע מוטער זאל האלטן א באקס אונטערן האנט
ביי אלע דיליערס — 50 סענט א באקס

עס וועט זיך אייך באצאלן צו אדווערטייזן אין "דאס אידישע וואָרט"

דער דאזיקער אינטערנעשאנאל טראק איז אין דער ארבעט זינט אפריל, 1928, און גיט וואונדערבארע פערפארמענס

דער נייער אינטערנעשאָנאל ספּעשל דעליווערי

געבויט ווי נאָר די הארוועסטער קאמפּאני בויט טראָקס. דער דאזיקער ¾־טאָן אינטערנעשאָנאל האט אלצדינג. עס פארט לייכט, לייכט אנצוטרייבן. עס האט א לאנגע, גרויסע באדי אויף א 136 אינטש וויהיליביים. עס האט דעם גאנצן ספּיד וואס איר דארפט, און מער. מיט 4־רעדער בריקס צו קאָנטראָלירן אים.

אייך וועט געפעלן דיזער טראָק. קומט אריין און באטראכט עס.

דער דאזיקער נייער מאָדעל איז איצט אויף דער אויסשטעלונג

INTERNATIONAL MOTOR TRUCKS

מיר האבן א טראָק צוצופאסן אייערע ביזנעס. לאָזט אונז דעמאָנסטרירן פאר אייך

The International Harvester Co. of Canada Limited

פעקטאָרי ברענטשעס אין

BRANDON, MAN.
CALGARY, ALTA.
EDMONTON, ALTA.
N. BATTLEFORD, SASK.
LETHBRIDGE, ALTA.
REGINA, SASK.
SASKATOON, SASK.
SWIFT CURRENT, SASK.
VANCOUVER, B. C.
WEYBURN, SASK.
YORKTON, SASK.
WINNIPEG, MAN.